

Ο πνευματικός χαρακτήρας του εορτασμού των χριστιανικών εορτών (Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1Ot9TIX>]

ε) Ο πνευματικός χαρακτήρας της εορτής των Χριστουγέννων. Ο ενδεδειγμένος τρόπος εορτασμού της εορτής.

Οι Πατέρες καλούν τους πιστούς να γιορτάσουν το γεγονός της γέννησης του Χριστού, όχι κοσμικά αλλά πνευματικά, με μετοχή στη Θεία Λειτουργία και πνευματική ανάταση και ανάσταση, βιώνοντας έτσι την πνευματική χαρά και εμπειρία της λύτρωσης και ανόρθωσης. Όλες οι κοσμικές πανηγυρικές εκδηλώσεις, που περιγράφηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο, είναι εντελώς έξω από το ουσιαστικό νόημα της εορτής. Τα κείμενα των Πατέρων είναι χαρακτηριστικά. Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος μας προτρέπει να γιορτάσουμε με υπερκόσμιο τρόπο: « Λοιπόν, ας γιορτάσουμε όχι με πανηγύρια, αλλά όπως ταιριάζει στον Θεό. Όχι με τρόπο κοσμικό, αλλά με τρόπο υπερκόσμιο. Ας γιορτάζουμε επιδιώκοντας όχι τα δικά μας πράγματα, αλλά εκείνα που ανήκουν στον δικόν μας ή καλύτερα εκείνα που ανήκουν στον Κύριο. Όχι εκείνα που οδηγούν στην ασθένεια, αλλά εκείνα που οδηγούν στην θεραπεία. Όχι εκείνα που έχουν σχέση με την δημιουργία, αλλά εκείνα που έχουν σκοπό την πνευματική μας αναδημιουργία ».[80]

Στην συνέχεια ο Γρηγόριος παραθέτει μια σειρά από κοσμικές εκδηλώσεις και πράξεις των οποίων οι Χριστιανοί δεν πρέπει να μετέχουν. Από την απαρίθμηση και περιγραφή αυτή τεκμαίρεται η κοσμική όψη που παρουσίαζαν μέχρι τότε οι ειδωλολατρικές εορτές : *« Ας μη στολίσουμε τα προπύλαια, ας μη δημιουργήσουμε χορούς, ας μη στολίσουμε τους δρόμους, ας μη χορτάσουμε τα μάτια μας, ας μη τέρψουμε την ακοή μας με μελωδίες, ας μη κάνουμε θηλυπρεπή την όσφρηση μας, μη διαφθείρουμε την γεύση μας, μην επιτρέψουμε την αφή να ευχαριστηθεί, τις εύκολες αυτές εισόδους της αμαρτίας, ας μη δείξουμε αδυναμία σε ένδυμα μαλακό και πλούσιο, του οποίου το κυριότερο χαρακτηριστικό είναι το ότι είναι άχρηστο, μη φορτωθούμε με πολύτιμους λίθους και με αστραφτερό χρυσάφι, μη μεταχειρισθούμε βαψίματα, που κάνουν ψεύτικο το φυσικό κάλλος και τα οποία*

έχουν εφευρεθεί για να καταστρέψουν την εικόνα.

Ας μην παραδινόμαστε σε γλέντια και οινοποσίες, με τα οποία γνωρίζω ότι είναι συνυφασμένα και σαρκικά όργια, επειδή τα κακά μαθήματα προέρχονται από τους κακούς διδασκάλους ή καλύτερα επειδή από κακό σπόρο κακός βλαστός θα φυτρώσει. Ας μην ετοιμάσουμε παλιά στρώματα για να προσφέρουμε στη γαστέρα μας πρόσκαιρες ηδονές. Ας μην δοκιμάσουμε τα κρασιά τα οποία αναδίδουν μυρωδιά από άνθη, τα περίτεχνα παρασκευάσματα, των μαγείρων, την πολυτέλεια των αρωμάτων. Ας μην μας προσφέρουν η γη και η θάλασσα την πολύτιμη κοπριά τους. Διότι έτσι, ξέρω εγώ να αποκαλώ την πολυτέλεια. Ας μην προσπαθούμε να ξεπεράσει ο ένας τον άλλο στην ακολασία. Αλλά αυτά ας τα αφήσουμε στους Έλληνες και στους Ελληνικούς κομπασμούς, στις Ελληνικές πανηγύρεις. Αυτοί αποκαλούν Θεούς όντα, τα οποία ευφραίνονται από την τσίκνα των σφαγίων και τις θυσίες και εν συνεχεία λατρεύουν τους Θεούς αυτούς με φαγοπότια, επειδή είναι πονηροί δημιουργοί και ιερείς και πιστοί πονηρών δαιμόνων[81].

Ο Αμφιλόχιος Ικονίου επίσης προτρέπει να γιορτάσουμε με αναρίθμητους ύμνους: « Πώς θα δοξάσουμε τη σημερινή γιορτή; Πώς θα επαινέσουμε τη σημερινή ανέκφραστη πανήγυρη; Διότι ποιος μπορεί να εξιχνιάσει τον αθάνατο θησαυρό της ημέρας. Με ποια πανηγυρικά και μεγαλόπνοα λόγια θα ανακηρύξουμε αυτό το πανύμνητο και τροπαιούχο μυστήριο της αφθαρσίας. «Ω! μέρα που αξίζεις αναρίθμητους ύμνους, που ανέτειλε σε μας το άστρο από τον Ιακώβ και ο άνθρωπος από τον ουρανό φανερώθηκε από τους Εβραίους [82].

Στο σημείο αυτό πρέπει να κάνουμε την εξής διευκρίνηση : Προτάσσοντας οι Πατέρες τον υπερκόσμιο τρόπο εορτασμού της εορτής δεν περιφρονούν, ούτε απορρίπτουν τη μετοχή του σώματος και της ύλης στην εορτή. Όπως ήδη, διευκρινίστηκε στο σχετικό κεφάλαιο αυτής της εργασίας, κάθε μανιχαϊστική διάκριση ή υποβάθμιση του υλικού στοιχείου σε σχέση με το πνευματικό είναι ξένη με την ορθόδοξη παράδοση. Και στα κηρύγματα που μελετήσαμε ενθαρρύνεται η μετοχή των πιστών στο καθιερωμένο τραπέζι της εορτής, όπου όλοι καλούνται να δοκιμάσουν, με μέτρο πάντα, τα εδέσματα που έχουν παρασκευαστεί. Ο ίδιος ο Γρηγόριος Θεολόγος χαρακτηρίζει τον εαυτό του « εστιάτωρ » που παραθέτει το τραπέζι στους πιστούς, επικεντρώνοντας την προσοχή του, βέβαια, στην πνευματική διάσταση της εορτής [83]. Ο ιερός Χρυσόστομος επίσης καλεί τους πιστούς να γελάσουν και να μετέχουν στα κοσμικά δρώμενα της εορτής, με μέτρο όμως και όχι συνεχώς [84].

Τις ίδιες προτροπές άλλωστε, κάνει και στο κατηχητικό Λόγο που διαβάζεται και κοσμεύει την αναστάσιμη Λειτουργία του Μ. Σαββάτου[85]. Δεν αποκλείεται λοιπόν,

διόλου το υλικό στοιχείο από τη μετοχή στον εορτασμό όχι μόνο της εορτής των Χριστουγέννων αλλά και κάθε εορτής στην ορθόδοξη Παράδοση. Αυτό που διαφοροποιείται είναι το κριτήριο αυτής της μετοχής. Η μονομερής τροφή του ανθρώπου και ο χορτασμός μόνο του σώματος, χωρίς ανάλογη τροφοδοσία της ψυχής, συνιστά κατά τους Πατέρες μια μορφή παράχρησης του υλικού κόσμου. Τα υλικά αγαθά έχουν δοθεί από τον ίδιο το Θεό για τον άνθρωπο « εἰς αὐτάρκη χρειαν τοῦ σώματος », για να τρέφεται ἀπ' αὐτά « συμμέτρως » και όχι με αμετρία και παράχρηση[86].

[Συνεχίζεται]

[80] ΕΠΕ 5, 1977, 41-45.

[81] Ο.π.

[82] Αμφίλοχος Ικονίου, *Λόγος εἰς τὰ γενέθλια τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ*, PG 39, 39.

[83] « καὶ γὰρ ἐγὼ σήμερον ἐστιάτωρ ὑμῖν... » : Γρηγορίου Θεολόγου, *Λόγος εἰς τὰ Θεοφάνεια εἴτουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος*, PG 36, 317.

[84] « οὐ τοίνυν ἡμέτερον τὸ γελᾶν διηνεκῶς καὶ θρύπτεσθαι καὶ τρυφᾶν... » : Ιωάννη Χρυσοστόμου, *Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαίου εἰς τὸ τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος...* PG 57, 71.

[85] « ... ἐγκρατεῖς καὶ ράθυμοι τὴν ἡμέραν τιμήσατε· νηστεύσαντες καὶ μὴ νηστεύσαντες εὐφράνθητε σήμερον. Ἡ τράπεζα γέμει, τρυφήσατε πάντες. Ὁ μόσχος πολὺς, μηδεὶς ἐξέλθη πεινῶν ».

[86] Συμεών του νέου Θεολόγου, *Περὶ πίστεως. Καὶ διδασκαλία περὶ τῶν λεγόντων μὴ εἶναι δυνατόν ἐν μέσῳ τῶν βιωτικῶν τό τέλειον φθάσαι τῶν ἀρετῶν. Καὶ διήγησις ἐκ προοιμίων ἐπωφελῆς*, PG 120, 699 D.